RADU GYR
(RADU DEMETRESCU)

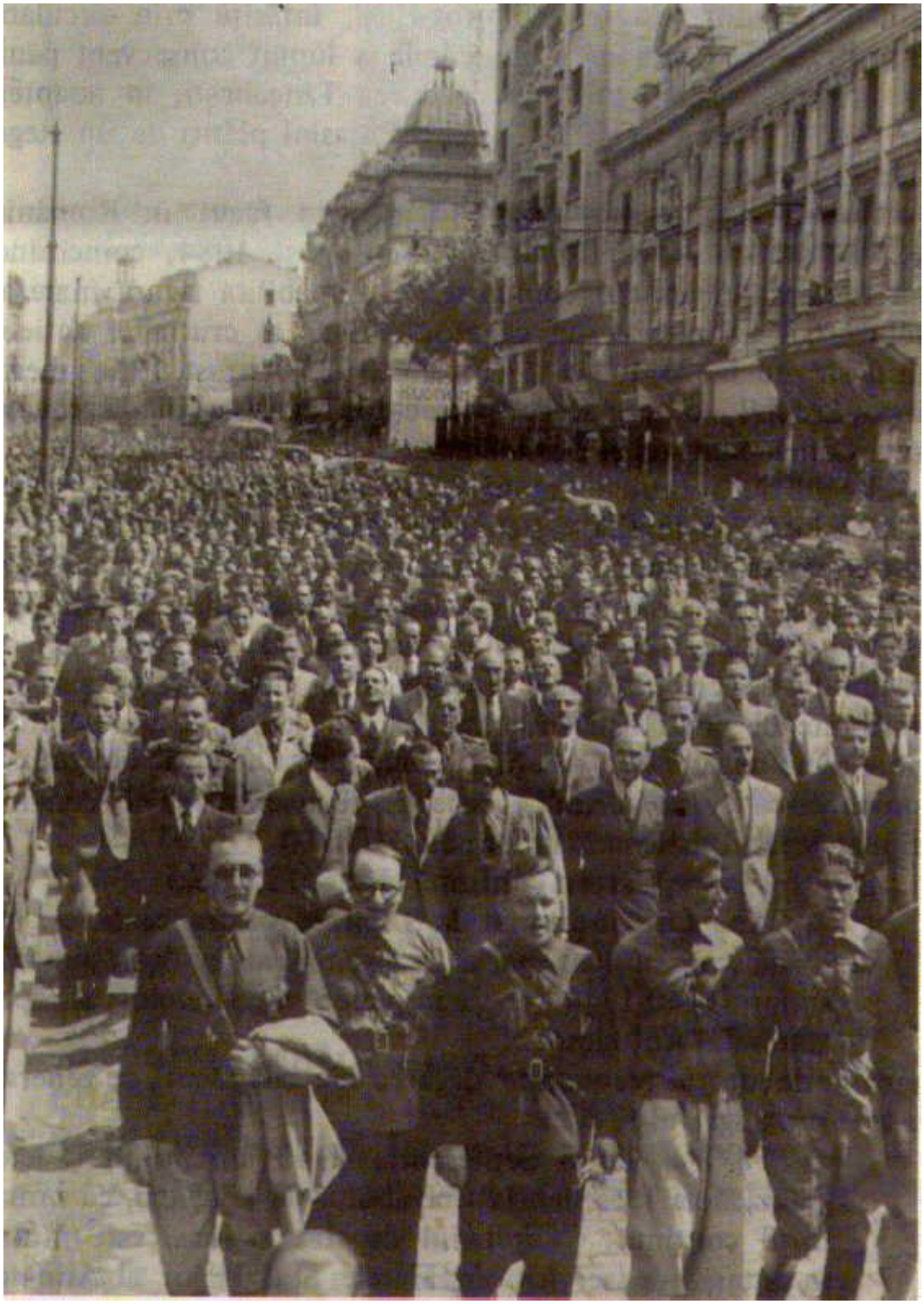

Radu Gyr, al doilea din stânga, în fruntea coloanelor legionare la dezlănţuirea de bucurie din 6 septembrie 1940 (victoria revoluţiei legionare)

Radu Demetrescu-Gyr s-a născut în anul 1905 la Câmpulung-Muscel. Licenţiat în Litere, a debutat în anul 1924 odată cu apariţia volumului *Linişti de schituri*, volum care s-a bucurat de o mare apreciere, atât în rândul publicului cât şi al criticii româneşti. Colaborator statornic în perioada după debut la revista *Universul literar* şi apoi la alte reviste literare de formaţie naţionalistă (*Gândirea*, *Gând Românesc*, *Sfarmă-Piatră*, *Decembrie*, *Vremea*, *Revista Mea*, *Revista Dobrogeană* şi altele, precum şi la ziarele: *Cuvântul*, *Buna Vestire*, *Cuvântul Studenţesc* etc.), Radu Gyr a publicat numeroase articole, studii literare şi poezii.

Membru de seama al Miscarii Legionare, Comandant Legionar şi şef al regiunii Oltenia. Conferenţiar la Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti. Este autorul versurilor cântecelor *Sfântă Tinereţe Legionară, Imnul Moţa-Marin, Imnul Muncitorilor.*

Laureat al mai multor premii ale Societăţii Scriitorilor Români şi ale Academiei Române.
În 1940, pe timpul guvernării legionare a fost director general al teatrelor. În această calitate ia iniţiativa înfiinţării Teatrului Evreiesc.

După detenţia de sub regimul lui Carol al II-lea este închis şi de Antonescu, apoi este eliberat şi trimis spre „reabilitare“ în batalioanele de la Sărata. În 1945, regimul comunist îl încadrează în „lotul ziariştilor“ şi îl condamnă la 12 ani. Revine acasă în 1956, dar după doi ani este din nou arestat şi condamnat la moarte pentru poezia *Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane!* Sub regimul comunist a executat aproape 16 ani de detenţie.

A suferit chinuri inimaginabile în închisoarea Aiud, cu un regim de celulă aspră. Bolnav grav, cu un prolaps rectal gangrenat, cu hepatită, infiltrat pulmonar TBC, hemofilic, i s-a refuzat orice ajutor medical.
Cărturarul Radu Gyr a lăsat în urmă o operă poetică de valoare unică, la care se alătură o mulţime de studii şi eseuri critice, răspândite în periodicele româneşti de-a lungul anilor şi care, desigur, vor fi publicate într-un viitor volum antologic.

A trecut în veşnicie în anul 1975 (28.04).

OPERA
Linişti de schituri (poeme), 1924. Volumul de debut literar al poetului Radu Gyr;
Plânge Strâmbă-Lemne (poezii). Editura Flamura, Craiova, 1927;
Cerbul de lumină (poezii). Editura Casei Şcoalelor, Bucureşti, 1928;
Făuritorii unui ideal (conferinţă-studiu ţinută la Societatea Tinerimii Române, 1932);
Stele pentru leagăn (poezii). Râmnicu Vâlcea, 1936;
Poesii;
Prefaţă. În volumul: Popas în lacrămi de Şoimu George, Bucureşti, 1937;
Evoluţia criticei estetice şi aspectele literare contemporane. Editura Haralambie V. Eugenu, Bucureşti, 1937. 232 pag.;
Scufiţa roşie (în colaborare cu N. Milcu). Editura Cartea Românească, Decembrie 1937, Bucureşti;
Baladă şi eroism (studiu). În: Gândirea, XVII, Nr. 4, Aprilie 1938;
Curcubee şi florete;
Studenţimea şi idealul spiritual (studiu);
Abecedar, 193(?);
Cununi uscate (versuri). Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1938. (Prezentând noul volum apărut atunci, ziarul *Gazeta* avea să spună: Un poet de autentice resurse lirice, apariţie de caldă gingăşie şi frăgezime pe ogorul atât de plin de mărăcini al liricei zilelor noastre, *Cununi uscate* este o verigă, poate cea mai de seamă, în şiragul operelor lui Radu Gyr...);
Corabia cu tufănici. Tipografia Universul, Bucureşti, 1939;
Poezii de război. Vol. I-II, Bucureşti, 1942;
Balade. Bucureşti, 1943 (vezi şi Gândirea, 1943);
Poezii din închisori. Editura Cuvântul Românesc, 1982, Canada, pag. 3-179;
Suferinţa, Sacrificiul şi Cântecul. În: Al paso con L'Arcangelo, Edizioni all'Insegno del Veltro, Genova, 1982, pag. 45-62;
Balade. Editura Curierul, Santa Clara, 1983 (culese din volumele Cununi uscate (1938) şi Balade (1943);
Sângele temniţei - Balade. 29 Aprilie 1993, Timişoara